

LÄRARE

Uppdrag 2. Stenkul!

Eleverna får arbeta med bergarter och stenar i syfte att lära sig fem-sex huvudgrupper av bergarter. De bergarter som är typiska för världsarvsområdet är gråvacka, gnejs, granit (vasagranit, här-nögranit, urgranit, ögongranit), nordin-grågranit (rapakivi), sandsten och diabas (gabbro).

Att fundera på

- Vad finns det för olika sorters bergarter?
- Vad heter de?
- Vilka bergarter är typiska för Höga Kusten respektive Kvarkens skärgård?

Besök

Besök en plats där det finns flera olika typer av bergarter, gärna ett klapperfält nära havet där stenarna ännu inte hunnit bli beväxna med lavar.

Uppgift 1. Stensulptur

Eleverna arbetar i mindre grupper på 3-5 elever.

1 a.

Välj ut en (eller flera) stenar som du gillar. Gör övningen enskilt.

1 b.

Samlas i gruppen efter en stund och lägg ihop era stenar och jämför dem (färg, form, ytstruktur, med mera).

1 c.

Tillsammans i gruppen ska ni sedan skapa en vacker kreation (skulptur) av era gemensamma stenar. Välj en fin bakgrundsmiljö och namnge också er skapelse.

1 d.

När alla grupper är klara går ni på vernissage där varje grupp visar upp och berättar om sina alster för varandra.

Ställ följdfrågor till eleverna (grupperna) varför de valde just de stenar som de gjorde. Var det på grund av stenens färg, form, känslan då man håller den i handen eller något annat?

1 e.

Komplettera er stensamling med ytterligare några stenar som ser annorlunda ut än de ni redan har plockat. Sortera ut stenar som ni tror är av samma sort så att ni bara har olika stenar. Fortsätt med uppgift 2.

LÄRARE

Uppgift 2. Stenåldrigt - hur gammalt är det?

Eleverna får fortsätta arbeta med bergarter och stenar i syfte att lära sig mer om när och hur vår berggrund bildades.

Att fundera på

- Hur gamla är stenarna och hur har de bildats?
- Vilken sten är äldst och vilken är yngst?
- Sortera dem i den åldersordning ni tror de ska vara.

Faktablad B4-B9

Besök en plats där det finns flera olika typer av berg. Därefter får grupperna valfria **faktablad B4-B9** om de bergarter som finns representerade på den plats de befinner sig.

2 a.

Tillsammans i grupp ska ni försöka att i naturen hitta någon/några av de stenar som finns på **faktablad B4-B9** eller i stenlådan. Kanske finns de bland dem ni plockat tidigare - kanske inte. Komplettera i så fall.

Vad heter bergarterna och hur känner du igen dem?

2 b.

Sortera sedan stenarna i åldersordning. Vilken är äldst och vilken är yngst?

Varför valde ni just de stenar som ni gjorde?

Faktablad B3

Fördjupa kunskapen genom att ge eleverna **faktablad B3** om hur berggrunden bildas.

2 c.

Studera faktabladet i grupp och placera ut era stenar/bergarter i någon av de tre huvudtyperna av bildningssätt; magmatisk, metamorf eller sedimentär.

Fundera tillsammans på hur man kan känna igen till exempel en sedimentär bergart.

Läraren bidrar med mer kunskap till hur olika berggrunder bildas och gör skissen mer begriplig.